

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

PAZARLAMA VE PERAKENDE

MALİ TABLOLAR

Ankara 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR.....	ii
GİRİŞ.....	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1.....	3
1. BİLÂNÇO.....	3
1.1. Bilançonun Biçimsel Yapısı.....	6
1.2. Bilânço İlkeleri.....	8
1.2.1. Varlıklara İlişkin İlkeler.....	8
1.2.2. Yabancı Kaynaklara İlişkin İlkeler.....	9
1.2.3. Özkaynaklara İlişkin İlkeler.....	10
1.3. Tek Düzen Hesap Planı.....	10
1.3.1. Hesap Planı Kod Yapısı.....	13
1.4. Bilânçonun Hazırlanması.....	15
1.4.1. Kuruluş Bilânçosu.....	16
1.4.2. Dönem Başı Bilânçosu.....	17
1.4.3. Dönem Sonu Bilânçosu.....	18
UYGULAMA FAALİYETİ.....	21
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	22
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	25
2. GELİR TABLOSU.....	25
2.1. Gelir Tablosunun Biçimsel Yapısı.....	26
2.2. Gelir Tablosu İlkeleri.....	27
2.3. Gelir Tablosunun Hazırlanması.....	28
2.3.1. Brüt Satış Kâr veya Zararının Hesaplanması.....	29
2.3.2. Faaliyet Kâr veya Zararının Hesaplanması.....	30
2.3.4. Dönem Kâr veya Zararının Hesaplanması.....	32
2.3.5. Dönem Net Kâr veya Zararının Hesaplanması.....	33
UYGULAMA FAALİYETİ.....	39
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	40
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	43
CEVAP ANAHTARLARI.....	46
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	48
KAYNAKÇA.....	49

AÇIKLAMALAR

KOD	344MV0005
ALAN	Pazarlama ve Perakende
DAL/MESLEK	Pazarlama Elemanı
MODÜLÜN ADI	Envanter İşlemleri
MODÜLÜN TANIMI	Muhasebe kurallarına uyarak mali tabloların doğru düzenlenmesiyle ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Mali tabloları düzenlemek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Her ortamda muhasebe kurallarına uyarak mali tabloları doğru bir şekilde yapabileceksiniz. Amaçlar 1.Bilânço düzenleyebileceksiniz. 2.Gelir tablosu düzenleyebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Modül ile ilgili dokümanlar, hesap makinesi, bilgisayar, muhasebe paket programları
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Ø Her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Ø Öğretmen modül sonunda size ölçme aracı (uygulama, soru-cevap) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Tek düzen hesap planı ile uygulamaya getirilen mali tablolarla özellikle bilanço ve gelir tablosu ile işletmelerin mali durumları özetlenmektedir.

Mali Tablolar, işletme sahiplerine ve işletme ile ilgilenen 3. kişilere işletmenin mali durumu hakkında bilgi vermektedir. Bu tabloları kullanacak olan kişiler, tablolar ile neleri öğrenebileceklerini bilmek zorundadırlar.

Finansal tablolar, bu tablolarla ilgilenenler tarafından değişik şekillerde yorumlanmaktadır. Bunun için de mali tablolar belirli bir biçimsel yapıda düzenlenmelidir. Mali tablolar, bunlarla ilgilenecek olan kişilerin belirli düzeyde muhasebe bilgisine sahip oldukları varsayılarak hazırlanmaktadır.

Mali tablolar belirli dönemlerde hazırlanması gerekir. Bu tabloların zamanında hazırlanması önemlidir. Finansal tabloların hazırlanmasında ve sunulmasında meydana gelecek gecikmeler, işletmenin ekonomik yapısını olumsuz yönde etkilemektedir.

Öğrenme faaliyeti 1’de; bilançonun biçimsel yapısı, bilanço ilkeleri ve bilançonun düzenlenmesi üzerinde durulmuştur.

Öğrenme faaliyeti 2’de ise; gelir tablosunun biçimsel yapısı, gelir tablosu ilkeleri ve gelir tablosunun düzenlenmesi üzerinde durulmuştur.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Her ortamda bilânço düzenleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Ø Ticari işletmelerin muhasebe servislerini gezerek, bilânçoların nasıl yapıldığı konusunda bilgi alınız.

Ø Çevrenizdeki muhasebe bürolarına giderek, bilânçoların nasıl yapıldığı konusunda bilgi alınız.

Araştırma sonuçlarınızı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. BİLÂNÇO

Bilânço, bir işletmenin belli bir tarihte sahip olduğu varlıkları ile bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren mali tablodur.

İşine devam eden firmalarda; genellikle dönem başı 01 Ocak tarihidir. Bu işletmelerde dönem başı bilânçosunun değerleri, bir önceki yıl dönem sonu bilânçosundan elde edilir. Bu işletmelerde bir önceki yılın dönem sonu bilânçosu aynı zamanda izleyen yılın dönem başı bilânçosudur.

Yeni kurulan işletmelerde ise kuruluş envanteri yapılır. Varlık, borç ve sermaye tesbit edilir. Açılış bilânçosu bu verilere dayanılarak yapılmaktadır.

Bilânço, şirketlerin hazırlamak zorunda olduğu mali tablolardan biridir. Muhasebe; “mali nitelikteki olayları para ile ifade edilmiş şekilde kaydeden, sınıflandıran, özetleyerek rapor eden ve sonuçları yorumlayan bilim” olarak tanımlanmaktadır. Muhasebenin tanımından da anlaşılacağı gibi, mali tablolar, muhasebe sistemi içinde kaydedilen ve toplanan bilgilerin, belirli zaman aralıklarıyla bu bilgileri kullanacak olan kişilere iletilmesini sağlayan araçlar olup, şirketlerin mali yapıları hakkında bilgi vermektedirler.

Özellikle bilânço ve gelir tablosu şirketlerin karnesidir. Nasıl ki öğrencinin karnesi öğrencinin başarısı hakkında bilgi veriyor ise, bilânço ve gelir tabloları da şirketlerin mali yapıları hakkında bilgi vermektedirler.

Bir işletmenin faaliyetleri ve sonuçları sadece işletme sahip ve ortaklarını ilgilendirmez. Bunların dışında;

Ø İşletmenin ticari ilişkide olduğu diğer işletmeler ve kişiler, (alıcılar, satıcılar)

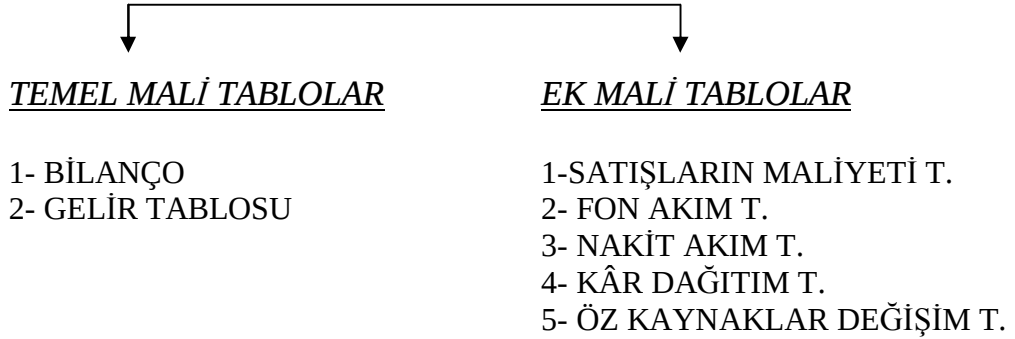
- Ø Kredi veren kurumlar,
- Ø Yatırımcılar,
- Ø Çalışanlar,
- Ø Çeşitli kamu kurum ve kuruluşları, işletmenin faaliyet ve sonuçları ile ilgilenmekte, güvenilir bilgi sahibi olmak istemektedirler.

İşletmelerin en güvenilir bilgi kaynakları ise mali tablolarıdır.

İşletmeler hakkında karar alma durumunda olan ilgililer, mali tabloları inceleyerek karar vereceklerdir.

Mali tablolarda yer alan bilgilerin karar vericiler tarafından en iyi şekilde ve süratle kullanılabilmesi için bu tabloların anlaşılabilir, ihtiyaca uygun, güvenilir, karşılaştırılabilir olması ve zamanında düzenlenmesi gerekir.

MALİ TABLOLAR

Temel mali tabloların düzenlenmesinde, bilânço esasına göre defter tutan ve aktif toplamı 6 bin YTL ile ticari faaliyet işlem hacmi 13 bin YTL’yi arka arkaya iki yıl aşmayan (Bu sınırlar her yıl değişmektedir);

- Ø Ferdi işletmeler,
- Ø Adi ortaklıklar,

Ø Kollektif şirketler.

Ø Adi komandit şirketler,

Temel mali tabloların yanı sıra diğer mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasına ilişkin usul ve esaslara uymaları isteğe bağlıdır.

Temel mali tablolar, gelecek bölümlerde ayrıntılı olarak anlatılacaktır. Ek mali tabloları kısaca açıklayalım.

Satışların Maliyeti Tablosu

Gelir tablosundaki satışların maliyeti kısmı, işletmenin dönem içindeki stok hareketleriyle satılan mamul, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini göstermek üzere ayrı bir tablo halinde düzenlenir. Bu tablo gelir tablosunun ekini oluşturur ,gelir tablosunu tamamlar.

Fon Akım Tablosu

Belirli bir dönemde, bir işletmenin faaliyetlerini finanse etmek için sağladığı kaynakları ve bu kaynakların kullanıldığı yerleri özetleyen, finansal durumdaki değişimleri açıklayan tablodur. Fon kavramı tüm finansal araçları kapsar.

Nakit Akım Tablosu

Bir işletmede, belli bir dönemde oluşan nakit akışını açıklayan tablodur. Bu tablodaki kalemler değerlendirilirken amortismanlar, karşılıklar, reeskontlar, vazgeçilen alacaklar, önceki dönem gelir, kâr, gider ve zararları gibi nakit giriş veya çıkışını gerektirmeyen tutarların dikkate alınmaması gerekir.

Kâr Dağıtım Tablosu

İşletmenin dönem kârının dağıtım biçimini gösteren tablodur. Bu tabloda ortaklara dağıtılacak kâr paylarının, ayrılacak yedeklerin ve ödenecek vergilerin açıkça gösterilmesi gerekir.

Öz Kaynakların Değişim Tablosu

İlgili dönemde öz kaynak kalemlerinde meydana gelen artış veya azalışları bir bütün olarak gösteren tablodur.

Mali tabloların düzenlenmesinin amaçları şöyledir:

Ø Yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için kârar almada mali veriler sağlamak

- Ø Gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede yararlı bilgiler sağlamak
- Ø Varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlamak

1.1. Bilançonun Biçimsel Yapısı

Bilanço iki kısma ayrılır. Aktif ve pasif taraf. Bilançolarda aktif hesaplar ile pasif hesaplar yan yana yer almaktadır.

Bilançonun aktifinde yer alan varlıklar, paraya dönüşme hızlarına göre en çok likitten en az likit değere doğru (yani en çabuk paraya çevrilebilenden en geç paraya çevrilebilene doğru), pasifinde yer alan kaynaklar ise en kısa vadeli kaynaktan en uzun vadeli kaynağa doğru (yani en kısa vadeli borçtan en uzun vadeli borca doğru) sıralanırlar.

Dönen varlık hesapları ile duran varlık hesapları tablonun sol tarafına, yani "AKTİF" tarafa yazılır.

Kısa vadeli yabancı kaynak hesapları, uzun vadeli yabancı kaynak hesapları ve özkaynak hesapları tablonun sağ tarafında, yani "PASİF" tarafta yer almaktadır.

.... şirketinin .../.../.... TarihliBilançosu

Aktif		Pasif	
I- DÖNEN VARLIKLAR	X	III- KVY KAYNAKLAR	X
100 - 199		300 – 399	
II- DURAN VARLIKLAR	X	IV- UVY KAYNAKLAR	X
200 – 299		400 – 499	
		V- ÖZ KAYNAKLAR	X
		500 – 599	
TOPLAM	XXX	TOPLAM	XXX

Bilançada, aktif taraf toplamı ile pasif taraf toplamı eşit olmalıdır.

Bilanço Eşitliği:

Aktif Toplamı	=	Pasif Toplamı
Varlıklar Toplamı	=	Yabancı kaynaklar + Öz kaynak
Öz Kaynaklar	=	Aktif - Yabancı Kaynaklar
Sermaye	=	Aktif - Yabancı Kaynaklar

D:\Mustafa\lks\PRG\LKSDemo.EXE			
<001> PSP 2006		Sayfa : 1	
Cuma,18 Ağustos 2006			
AKTİFLER(VARLIKLAR)			
I- DÖNEM VARLIKLAR		23,000.00	
A HAZIR DEĞERLER		4,500.00	
01. Kasa	2,000.00		
03. Banka	3,000.00		
04. Verilen Çekler ve ödeme Emirleri	-500.00		
C TİCARİ ALACAKLAR	3,500.00		
01. Alıcılar	1,500.00		
02. Alacak Senetleri	2,000.00		
E STOKLAR	15,000.00		
04. Ticari Mallar	15,000.00		
II- DURAN VARLIKLAR		6,600.00	
D MADDİ DURAN VARLIKLAR		6,600.00	
05. Taşıtlar	5,000.00		
06. Demirbaşlar	1,600.00		
AKTİFLER TOPLAMI		29,600.00	
<001> PSP 2006		Sayfa : 2	
Cuma,18 Ağustos 2006			
PASİFLER(KAYNAKLAR)			
I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		8,400.00	
A MALİ BORÇLAR		4,000.00	
01. Banka Kredileri	4,000.00		
B TİCARİ BORÇLAR	3,200.00		
01. Satıcılar	3,200.00		
F ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜK	1,200.00		
01. Ödenecek Vergi ve Fonlar	500.00		
02. Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesinti	700.00		
III- ÖZKAYNAKLAR		21,200.00	
A ÖDENMİŞ SERMAYE		18,600.00	
01. Sermaye	18,600.00		
F DÖNEM NET KARI(ZARARI)	2,600.00		
01. Dönem Net Karı	2,600.00		
PASİFLER TOPLAMI		29,600.00	
=====			
F1 Yardım Esc Vazgeç ARA TUŞU Devam et F10 Kolonlar			

Şekil 1.1: Bilgisayar programından alınmış bilanço

1.2. Bilânço İlkeleri

Bilânço ilkelerinin amacı; sermaye koyan veya sonradan kendilerine ait kâr işletmede bırakan sahip ve hissedarlar ile alacaklıların işletmeye sağladıkları kaynaklar ve bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıt, hesap ve tablolarında anlamlı bir şekilde tespit edilmesi ve gösterilmesi yoluyla, belli bir tarihte işletmenin mali durumunun açıklıkla ve ilgililer için gerçeğe uygun olarak yansıtılmasıdır.

Bütün varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar bilânçoda gayrisafi değerleri ile gösterilirler. Bu ilke, bilânçonun net değer esasına göre düzenlenmesine bir engel oluşturmaz. Bu doğrultuda net değer bilânço düzenlenmesinin gereği olarak, indirim kalemlerinin ilgili hesapların altında açıkça gösterilmesi esastır.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen bilânço ilkeleri; **varlıklar, yabancı kaynaklar ve özkaynaklar** itibarıyla aşağıda, belirtilmiştir:

1.2.1. Varlıklara İlişkin İlkeler

- Ø İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde paraya dönüşebilecek varlıkları, bilânçoda dönen varlıklar grubu içinde gösterilir.
- Ø İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde paraya dönüşemeyen, hizmetlerinden bir hesap döneminden daha uzun süre yararlanılan uzun vadeli varlıkları, bilânçoda duran varlıklar grubu içinde gösterilir. Dönem sonu bilânço gününde bu grupta yer alan hesaplardan, vadeleri bir yılın altında kalanlar dönen varlıklar grubunda ilgili hesaplara aktarılır.
- Ø Bilânçoda varlıkları, bilânço tarihindeki gerçeğe uygun değerleriyle gösterebilmek için, varlıklardaki değer düşüklüklerini göstererek karşılıkların ayrılması zorunludur.
- Ø Gelecek dönemlere ait olarak önceden ödenen giderler ile cari dönemde tahakkuk eden ;ancak gelecek dönemlerde tahsil edilecek olan gelirler kayıt ve tespit edilmeli ve bilânçoda ayrıca gösterilmelidir.
- Ø Dönen ve duran varlıklar grubunda yer alan alacak senetlerini, bilânço tarihindeki gerçeğe uygun değerleri ile gösterebilmek için reeskont işlemleri yapılmalıdır.
- Ø Bilânçoda duran varlıklar grubunda yer alan maddi duran varlıklar ile maddi olmayan duran varlıkların maliyetini, çeşitli dönem maliyetlerine yüklemek amacıyla her dönem ayrılan amortismanların birikmiş tutarları, ayrıca bilânçoda gösterilmelidir.
- Ø Duran varlıklar grubu içinde yer alan özel tükenmeye tabi varlıkların maliyetini, çeşitli dönem maliyetlerine yüklemek amacıyla, her dönem ayrılan tükenme paylarının birikmiş tutarları ayrıca bilânçoda gösterilmelidir.

- Ø Bilânçonun dönen ve duran varlıklar gruplarında yer alan alacaklar, menkul kıymetler, bağlı menkul kıymetler ve diğer ilgili hesaplardan ve yükümlülüklerden işletmenin sermaye ve yönetim bakımından ilişkili bulunduğu ortaklara, personele, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarlarının ayrı gösterilmesi temel ilkedir.
- Ø Tutarları kesinlikle saptanamayan alacaklar için herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz. Bu tür alacaklar bilânço dipnot veya eklerinde gösterilir.
- Ø Verilen rehin, ipotek ve bilânço kapsamında yer almayan diğer teminatların özellikleri ve kapsamı, bilânço dipnot veya eklerinde açıkça belirtilmelidir.

1.2.2. Yabancı Kaynaklara İlişkin İlkeler

- Ø İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde vadesi gelen borçları, bilânçoda kısa vadeli yabancı kaynaklar grubu içinde gösterilir.
- Ø İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde vadesi gelmemiş borçları, bilânçoda *uzun vadeli yabancı kaynaklar* grubu içinde gösterilir. Dönem sonu bilânço gününde bu grupta yer alan hesaplardan, vadeleri bir yılın altında kalanlar kısa vadeli yabancı kaynaklar grubundaki ilgili hesaplara aktarılır.
- Ø Tutarları kesinlikle saptanamayanları veya durumları tartışmalı olanları da içermek üzere, işletmenin bilinen ve tutarları uygun olarak tahmin edilebilen bütün yabancı kaynakları kayıt ve tespit edilmeli ve bilânçoda gösterilmelidir.
- Ø İşletmenin bilinen ancak tutarları uygun olarak tahmin edilemeyen durumları da bilânçonun dipnotlarında açık olarak belirtilmelidir.
- Ø Gelecek dönemlere ait olarak önceden tahsil edilen hasılat ile cari dönemde tahakkuk eden; ancak gelecek dönemlerde ödenecek olan giderler kayıt ve tespit edilmeli , bilânçoda ayrıca gösterilmelidir.
- Ø Kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar grubunda yer alan borç senetlerini, bilânço tarihindeki gerçeğe uygun değerleri ile gösterebilmek için, reeskont işlemleri yapılmalıdır.
- Ø Bilânçonun kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar gruplarında yer alan borçlar, alınan avanslar ve diğer ilgili hesaplardan, işletmenin sermaye ve yönetim bakımından ilgili bulunduğu ortaklara, personele, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarlarının ayrı gösterilmesi temel ilkedir.

1.2.3. Özkaynaklara İlişkin İlkeler

- Ø İşletme sahip veya ortaklarının sahip veya ortak sıfatıyla işletme varlıkları üzerindeki hakları ,özkaynaklar grubunu oluşturur.
- Ø İşletmenin bilânço tarihindeki ödenmiş sermayesi ile işletme faaliyetleri sonucu oluşup, çeşitli adlar altında işletmede bırakılan kârları ile dönem net kârı (zararı) bilânçoda özkaynaklar grubu içinde gösterilir.
- Ø İşletmenin ödenmiş sermayesi bilânçonun kapsamı içinde tek bir kalem olarak gösterilir. Ancak, esas sermaye özellikleri farklı hisse gruplarına ayrılmış bulunuyorsa esas sermaye hesapları her grubun haklarını, kâr ve tasfiye paylarının dağıtımında sahip olabilecekleri özellikleri ve diğer önemli özellikleri yansıtacak biçimde bilânçonun dipnotlarında gösterilmelidir.
- Ø İşletmenin hissedarları tarafından yatırılan sermayenin devam ettirilmesi gerekir. İşletmede herhangi bir zararın ortaya çıkması, herhangi bir nedenle özkaynaklarda meydana gelen azalmalar; hem dönemsel, hem de kümülatif olarak izlenmeli ve kaydedilmelidir.
- Ø Özkaynakların bilânçoda net olarak gösterilmesi için geçmiş yıllar zararları ile dönem zararı, özkaynaklar grubunda indirim kalemleri olarak yer alır.
- Ø Özkaynaklar; ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kâr yedekleri, geçmiş yıl kârları (zararları) ve dönem net kârı (zararı)ndan oluşur. Kâr yedekleri yasal, statü ve olağanüstü yedekler ile yedek niteliğindeki karşılıklar, özel fonlar gibi işletme faaliyetleri sonucu elde edilen kârların dağıtılmamış kısmını içerir. Sermaye yedekleri ise hisse senedi ihraç primleri, iptal edilen ortaklık payları, yeniden değerlendirme değer artışları gibi kalemlerden meydana gelir. Sermaye yedekleri, gelir unsuru olarak gelir tablosuna aktarılamaz.

1.3. Tek Düzen Hesap Planı

İşletmeler muhasebe sistemlerini tek düzen hesap planı çerçevesi ve hesap planı doğrultusunda kurmak zorundadır. Muhasebe sürecinde yapılan defter kayıtları, mizanlar ve mali tablolar hesap planı çerçevesinde olmak zorundadır.

Aşağıda sadece bilânçoda yer alan hesaplar, bilânço şeklinde verilmiştir.

Aktif

I-DÖNEN VARLIKLAR

10 Hazır Değerler

- 100 KASA HESABI
- 101 ALINAN ÇEKLER
- 102 BANKALAR
- 103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİR (-)
- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER

11-Menkul Kıymetler

- 110 HİSSE SENEDİLERİ
- 111 ÖZEL KESİM TAHVİL SENET BONOLARI
- 112 KAMU KESİM TAHVİL SENET BONOLARI
- 118 DİĞER MENKUL KIYMETLER
- 119 MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜŞ KARŞ.(-)

12-Ticari Alacaklar

- 120 ALICILAR
- 121 ALACAK SENETLERİ
- 122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
- 126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
- 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR
- 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR
- 129 SÜP.TİCARİ ALACAK KARŞ.(-)

13- Diğer Alacaklar

- 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
- 132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
- 135 PERSONELDEN ALACAKLAR
- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

15-Stoklar

- 150 İLK MADDE VE MALZEME
- 151 YARI MAMULLER-ÜRETİM
- 152 MAMULLER
- 158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞ.(-)
- 153 TİCARİ MALLAR
- 157 DİĞER STOKLAR
- 159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

17-Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyeti

- 170 YILLARA YAY. İNŞ. VE ON. MALİY

18-Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tah.

- 180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER
- 181 GELİR TAHAKKUKLAR

19-Diğer Dönen Varlıklar

- 190 DEVREDEN KDV
- 191 İNDİRİLEBİLİR KDV
- 192 DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ
- 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR
- 195 İŞ AVANSLARI
- 196 PERSONEL AVANSLARI
- 197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI
- 198 DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR
- 199 DİĞER DÖNEN VARLIK KARŞ.(-)

Pasif

I-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

30- Mali Borçlar

- 300 BANKA KREDİLERİ
- 303 UZUN VAD. KRED. ANA PARA TAKS. FAİZ
- 304 TAHVİL ANAPARA BORÇ VE TAK. FAİZ.
- 305 ÇIKARILMIŞ BONOLAR VE SENETLER
- 308 MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI
- 309 DİĞER MALİ BORÇLAR

32- Ticari Borçlar

- 320 SATICILAR
- 321 BORÇ SENETLERİ
- 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
- 326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
- 329 DİĞER TİCARİ BORÇLAR

33- Diğer Borçlar

- 330 İŞLETME SAHİBİNE BORÇLAR
- 331 ORTAKLARA BORÇLAR
- 332 İŞTİRAKLERE BORÇLAR
- 333 BAĞLI ORTAKLARA BORÇLAR
- 335 PERSONELE BORÇLAR
- 336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

34- Alınan Avanslar

- 340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
- 349 ALINAN DİĞER AVANSLAR

34- Alınan Avanslar

- 340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
- 349 ALINAN DİĞER AVANSLAR

36- Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler

- 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
- 368 VADESİ GELMİŞ, ERTELENMEİŞ, TAKS. V.
- 361 ÖDENECEK SOS. GÜV. KESİNTİLERİ
- 369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

37- Borç ve Gider Karşılıkları

- 370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE D. YASAL Y. KÂR.
- 371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖD. V. Ve D.Y(-)
- 372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
- 373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI
- 379 DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

38- Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Taah

- 380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
- 381 GİDER TAHAKKUKLARI

39- Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kayn

- 391 HESAPLANAN KDV
- 392 DİĞER KDV
- 397 SAYIM VE TESLÜM FAZLAHLIKLARI
- 399 DİĞER ÇEŞİTLİ KISA VADELİ YAB. KAY.

II- DURAN VARLIKLAR

22-Ticari Alacaklar

220 ALICILAR
221 ALACAK SENETLERİ
222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU(-)
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
228 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR
229 SÜP.TİC.ALACAK KARŞILIĞI(-)

23-Diğer Alacaklar

231 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
232 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
233 BAĞLI ORTAKLARDAN ALACAKLAR
235 PERSONELDEN ALACAKLAR
236 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
237 DİĞER ALACAK SEN.REESKONTU(-)

24-Mali Duran Varlıklar

240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER
241 BMK DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI(-)
242 İŞTİRAKLER
243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHUTLERİ(-)
244 İŞT.SERM.PAYL.DEĞER DÜŞÜKL. KARŞ.(-)
245 BAĞLI ORTAKLAR
246 BAĞLI ORT.SERMAYE TAAHHÜTLERİ(-)

25-Maddi Duran Varlıklar

250 ARAZİ VE ARSALAR
251 YERALTI VE YERÜCTÜ DÜZENLERİ
252 BİNALAR
253 TESİS MAKİNA VE CİHAZLAR
254 TAŞITLAR
255 DEMİRBAŞLAR
256 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
259 VERİLEN AVANSLAR

26-Maddi Olmayan Duran Varlıklar

260 HAKLAR
261 ŞEREFİYELER
262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD.
263 ARAŞTIRMA VE GEL. GİDERLERİ
264 ÖZEL MALİYETLER
267 DİĞER MADDİ OLMAYAN DUR. VAR.
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
269 VERİLEN AVANSLAR

27-Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar

271 ARAMA GİDERLERİ
272 HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİD.
277 DİĞER ÖZEL TÜK. TABİ VARL.

28-Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları

280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER
281 GELİR TAHAKKUKLARI

29-Diğer Duran Varlıklar

291 GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV
292 DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ
293 GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR

II UZUN VADELİ YABANCI KAY.

40- Mali Borçlar

400 BANKA KREDİLERİ
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
407 ÇIKARILMIŞ DİĞ. MENK. KYM.
408 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKI (-)
409 DİĞER MALİ BORÇLAR

42- Ticari Borçlar

420 SATICILAR
421 BORÇ SENETLERİ
422 BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
426 ALINAN DEP. VE TEMİNATLAR
429 DİĞER TİCARİ BORÇLAR

43- Diğer Borçlar

431 ORTAKLARA BORÇLAR
432 İŞTİRAKLERE BORÇLAR
433 BAĞLI ORTAKLARA BORÇLAR
436 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
437 DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU

44- Alınan Avanslar

440 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
449 ALINAN DİĞER AVANSLAR

47- Borç ve Gider Karşılıkları

472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
479 DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

48- Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Ta.

480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER
481 GİDER TAHAKKUKLARI

49- Diğer Uzun Vad. Yab. Kayn.

492 GELECEK YIL. ERTELENEN KDV
493 TESİSE KATILMA PAYLARI
499 DİĞER ÇEŞ. UZUN VAD. YABANCI KAY.

III ÖZ KAYNAKLAR

50 Ödenmiş Sermaye

500 SERMAYE HESABI
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS (-)

52- Sermaye Yedekleri

520 HİSSE SENETLERİ İHRAÇ PRİMLERİ
521 HİSSE SENEDİ İPTAL KÂRLARI
522 MDV. YENİDEN DEĞ. ARTIŞI
523 İŞTİRAKLER YEN. DEĞ. ARTIŞI

54- Kâr Yedekleri

540 YASAL YEDEKLER
541 STATÜ YEDEKLERİ
542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER
548 DİĞER KÂR YEDEKLERİ
549 ÖZEL FONLAR

57- Geçmiş Yıl Kârları

570 GEÇMİŞ YIL KÂRLARI

58- Geçmiş Yıl Zararları

295 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR
297 DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR

580 GEÇMİŞ YIL ZARARLARI (-)

59- Dönem Net Kârı (Zararı)
590 DÖNEM NET KÂRI
591 DÖNEM NET ZARARI (-)

1.3.1. Hesap Planı Kod Yapısı

Tek düzen hesap planında belirli bir kodlama vardır. Ana hesapların kodları (asli hesaplar) 3 rakamla belirtilmiştir. Bu üç rakamdan ilki hesabın **sınıf numarasını**, ilk ikisi hesabın **grup numarasını** gösterir.

XXX

X

SINIF NUMARASI

XX

GRUP NUMARASI

XXX

HESAP NUMARASI

Örneğin;

100 KASA HESABI'nın kod yapısını inceleyelim.

100 KASA HESABI → Hesap kodu ve hesap ismi

10 HAZIR DEĞERLER → Grup kodu ve grup ismi

1 DÖNEN VARLIKLIR → Sınıf kodu ve sınıf ismi

Örnek

I DÖNEN VARLIKLAR	SINIF
10 HAZIR DEĞERLER	GRUP
100 KASA HESABI	HESAPLAR
101 ALINAN ÇEKLER HESABI	
102 BANKALAR HESABI	
103 VERİLEN ÇEKLER VE Ö.E. HESABI (-)	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	

Bilânçoda 5 sınıf vardır. Bunlar:

- Ø **Dönen Varlıklar:** Nakit olarak elde ya da bankada tutulan varlıklar ile normal koşullarda bir yıl içerisinde paraya dönüştürülecek olan değerleri kapsamaktadır.
- Ø **Duran varlıklar:** Bir yıldan daha uzun sürede paraya çevrilebilecek olan varlıklar ile işletmenin faaliyetlerinde kullanılan varlıkları kapsar.
- Ø **Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar:** İşletme tarafından en çok bir yıl içinde ya da hesap döneminde ödenecek olan borçları ifade eder.
- Ø **Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar:** İşletme tarafından bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan borçları ifade eder.
- Ø **Öz Kaynaklar:** İşletme sahip ve ortaklarının sermaye payları, dağıtılmayan geçmiş yıl kârları, ayrılan yedekler, dönemin net kâr ya da zararları yer alır.

Bilaçodaki gruplar ise; hesabın kodunun ilk iki basamağına göre tesbit edilmiştir. Bunlardan bazılarını yazalım:

10 hazır değerler, 11 menkul kıymetler, 12 ticari alacaklar, 25 maddi duran varlıklar, ... 32 ticari borçlar, ... 50 ödenmiş sermaye, ... 59 dönem net kârı (**zararı**)

Bilânçoda sınıfın altında grup, grubun altında da hesaplar yer almaktadır.

- Ø Hesapların tutarları toplanarak gruplarına yazılır.
- Ø Gruplar toplanarak sınıflarına yazılır.
- Ø (-) işaretli hesapların tutarları, toplam alınırken toplama dahil edilmez ve bulunan toplamdan çıkarılır.

ÖRNEK

Bir şirketin aktifindeki bazı hesaplarının büyük defter toplamaları şöyledir.

100 Kasa	102 Bankalar	103 verilen çekler(-)												
<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>3 000</td><td>2 000</td></tr></table>	.	.	3 000	2 000	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>4 000</td><td>0</td></tr></table>	.	.	4 000	0	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>1 300</td><td>2 500</td></tr></table>	.	.	1 300	2 500
.	.													
3 000	2 000													
.	.													
4 000	0													
.	.													
1 300	2 500													
120 Alıcılar	121 Alacak senetleri													
<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>4 000</td><td>1 400</td></tr></table>	.	.	4 000	1 400	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>1 600</td><td>1 000</td></tr></table>	.	.	1 600	1 000					
.	.													
4 000	1 400													
.	.													
1 600	1 000													

Bu verileri kullanarak bilânçonun aktif tarafını hazırlayalım.

I DÖNEN VARLIKLAR			7 000
10 HAZIR DEĞERLER		3 800	
100 Kasa Hesabı	1 000		
102 Bankalar Hesabı	4 000		
103 Verilen Çekler Hesabı (-)	1 200		
12 TİCARİ ALACAKLAR		3 200	
120 Alıcılar Hesabı	2 600		
121 Alacak Senetleri Hesabı	600		

Burada, hesapların toplanıp gruplarına , grupların toplanıp sınıfına yazıldığına dikkat ediniz. (-) işaretli hesabın toplama dahil edilmeyip, toplamdan çıkarıldığına da dikkat ediniz.

1.4. Bilânçonun Hazırlanması

Hesap dönemi içerisinde bilânçolar değişik tarihlerde düzenlenmektedir. Hesap dönemi normal takvim yılı olan işletmeler:

- Ø Hesap dönemi başında dönem başı bilânçosu,
- Ø Hesap dönemi sonunda dönem sonu bilânçosu düzenlemek zorundadırlar.

Bunun dışında işletmenin kuruluşu sırasında ve tasfiye halinde tasfiye başlangıç ve tasfiye sonu bilânçoları yapılır.

1.4.1. Kuruluş Bilânçosu

İşletmenin kuruluş envanteri yapıldıktan sonra hazırlanan bilânçodur. Kuruluş için konulan değerler bilânçoda yer alacaktır.

ÖRNEK

Yavuzlar Ticaret Ltd. Şti 10/08/... tarihinde aşağıdaki değerlerle kurulmuştur.

İşletmede nakit 900 YTL, bankada para 700 YTL, demirbaş eşya 800 YTL, sermaye kuruluş bilânçosunu düzenleyelim:

Nakit 100 kasa hesabına, bankadaki para 102 bankalar hesabına, demirbaş eşya 255 demirbaşlar hesabına yazılır.

Sermayeyi bulmak için bilânço eşitliğinden faydalanalım:

$$\begin{array}{rclcl} \text{Varlıklar Toplamı} & = & \text{Yabancı kaynaklar} & + & \text{Öz kaynak} \\ 900 + 700 + 800 & = & 0 & + & ? \\ \mathbf{2\ 400} & = & \mathbf{Sermaye} & & \end{array}$$

Bilânçoyu hazırlarken hesap planı bölümünde belirtilen açıklamalara dikkat edilecektir.

YAVUZLAR TİC. LTD. ŞTİ'nin 10 / 08 /TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU							
AKTİF				PASİF			
I DÖNEN VARLIKLAR			1 600	V ÖZ KAYNAKLAR			2 400
10 HAZİR DEĞERLER		1 600		50 ÖDENMİŞ SERMAY.		2 400	
100 Kasa Hesabı	900			500 Sermaye Hesabı	2 400		
102 Bankalar Hesabı	700						
II DURAN VARLIKLAR			800				
25 MADDİ DURAN VAR.		800					
255 Demirbaşlar Hesabı	800						
AKTİF TOPLAM			2 400	PASİF TOPLAMI			2 400

ÖRNEK

İkinci sınıf tacir Ali Ak'ın sene sonunda yapılan incelemede, alışlarından dolayı 1. sınıf tacir olma ölçülerini yakaladığı anlaşılmıştır.

Gider	31/12/2... tarihli İşletme Hesabı Özeti		Gelir
ALIŞLAR	150 000	SATIŞLAR	200 000
GİDERLER	80 000	ALINAN ÜCRET	-----
		STOK MAL	100 000
TOPLAM	230 000		
KÂR	70 000	ZARAR	-----
G.TOPLAM	300 000	G.TOPLAM	300 000

Ayrıca;

Kasada 30 000 YTL para, demirbaşlar 40 000 YTL'dir. Satıcılara borcu 50 000 YTL'dir

Açılış bilânçosunu düzenleyiniz.

ALİ AK TİC. İŞLETMESİ'nin 01 / 01 /TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU							
AKTİF				PASİF			
I DÖNEN VAR.			130 000	III KVV KAYN.			50 000
10 HAZIR D.		30 000		32 TİC. BORÇ		50 000	
100 Kasa Hesabı	30 000			320 Satıcılar	50 000		
15 STOKLAR		100 000		V ÖZ KAYN.			120 000
153 Tic.Mal	100 000			50 ÖDENMİŞ SER.		50 000	
II DURAN VAR.			40 000	500 Sermaye Hs.	50 000		
25 M.DURAN VAR.		40 000		59 D.NET KÂRI		70 000	
255 Demirbaşlar Hs.	40 000			591 D.Net Kârı	70 000		
AKTİF TOPLAMI			170 000	PASİF TOPLAMI			170 000

1.4.2. Dönem Başı Bilânçosu

Bilindiği gibi işletmelerin dönem başında bilânço hazırlamaları zorunludur. Dönem başı bilânçosunun değerleri, bir önceki yılın bilânçosundan alınarak bilânço hazırlanır.

ÖRNEK

Mnmz Ticaret Ltd. Şti'nin 01/01/... tarihli dönem başı değerleri şöyledir:

100 kasa hs. 900, 101 alınan çekler hs. 500, 102 bankalar hs. 700, 103 verilen çekler hs. 100 (-), 120 alıcılar hs. 500, 153 ticari mal hs. 1 000, 254 taşıtlar hs. 3 000, 255 demirbaşlar hs. 900, 300 banka krediler hs. 250, 320 satıcılar hs. 400, 360 öd. vergi ve fon. hs. 150, 500 sermaye hs. ?

Sermayeyi bulmak için bilânço eşitliğinden faydalanalım:

Varlıklar Toplamı = Yabancı kaynaklar + Öz kaynak

900 + 500 + 700 + 100(-) + 500 + 1 000 + 3 000 + 900 = 250 + 400 + 150 + S

7 400 = 800 + S

S = 7 400 – 800

S = 6 600

MNMZ TİC. LTD. ŞTİ'nin 01/01/ TARİHLİ DÖNEM BAŞI BİLANÇOSU							
AKTİF				PASİF			
I DÖNEN VARLIKLAR			3 500	III KISA VAD.YAB.K.			800
10 HAZİR DEĞERLER		2 000		30 MALİ BORÇLAR		250	
100 Kasa Hesabı	900			300 Banka Kredileri Hs	250		
101 Alınan Çekler Hesabı	500			32 TİCARİ BORÇLAR		400	
102 Bankalar Hesabı	700			320 Satıcılar Hesabı	400		
-103 Verilen Çekler Hesabı	100			36 ÖD.VERGİ VE D.Y.		150	
12 TİCARİ ALACAKLAR		500		360 Ödenecek Vergi Fon	150		
120 Alıcılar Hesabı	500			V ÖZ KAYNAKLAR			6 600
15 STOKLAR		1 000		59 DÖNEM NET KÂR/Z		6 600	
153 Ticari Mallar Hesabı	1 000			500 Sermaye Hesabı	6 600		
II DURAN VARLIKLAR			3 900				
25 MADDİ DURAN VAR.		3 900					
254 Taşıtlar Hesabı	3 000						
255 Demirbaşlar Hesabı	900						
AKTİF TOPLAM			7 400	PASİF TOPLAMI			7 400

1.4.3. Dönem Sonu Bilânçosu

Dönem sonu bilânçosunun hazırlanabilmesi için, dönem sonu envanteri yapılarak **kesin mizanın çıkarılmış olması gerekir**. Kesin mizanın kalan kısmındaki tutarlar dönem sonu bilânçosuna yazılır.(Bu konu envanter modülünde anlatılmıştır.)

MERAM Tic. ve San. Ltd. Şti. nin 31/12/.... tarihli **KESİN MİZANI** şöyledir.

Sıra No	Hesaplar	Tutar		Kalan	
		Borç	Alacak	Borç	Alacak
1	100 KASA HESABI	8 500	6 620	1 880	-
2	102 BANKALAR HS.	9 700	7 800	1 900	-
3	103 VERİLEN ÇEKL. HS (-)	2 000	2 500	-	500
4	120 ALICILAR HS.	7 800	5 300	2 500	-
5	121 ALACAK SEN. HS.	8 700	6 300	2 400	-
6	128 ŞÜPH. TIC. ALAC. HS	700	-	700	-
7	129 ŞÜP.TİC.AL.KARŞ (-)	-	700	-	700
8	153 TİCARİ MAL HS.	26 000	6 000	20 000	-
9	254 TAŞITLAR HS.	8 000	-	8 000	-
10	255 DEMİRBAŞLAR HS.	3 000	-	3 000	-
11	257 BİRİKMİŞ AMORT. (-)	-	4 200	-	4 200
12	264 ÖZEL MALİYET HS.	3 000	-	3 000	-
13	268 BİRİKMİŞ. AMORT. (-)	-	1 200	-	1 200
14	300 BANKA KREDİLER HS	3 000	4 400	-	1 400
15	320 SATICILAR HS	6 320	8 200	-	1 880
16	321 BORÇ SEN. HS	6 400	10 000	-	3 600
17	360 ÖD. VERGİ VE FON	480	680	-	200
18	361 ÖD.SOS.GÜV.KESN.	560	710	-	150
19	370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YAS. YÜK.KÂR.	-	3 864	-	3 864
20	371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖD. VERGİ VE DİĞ.YÜK. (-)	20	-	20	-
21	500 SERMAYE HESABI	-	10 250	-	10 250
22	590 DÖNEM NET KÂRI HS.	-	15 456	-	15 456
	TOPLAM	94 180	94 180	43 400	43 400

Yukarıdaki kesin mizan verilerinden faydalananarak dönem sonu bilânçosu aşağıdaki gibi oluşturulacaktır:

MERAM TIC. SAN. LTD. ŞTİ'nin 31/12/ TARİHLİ DÖNEM SONU BİLANÇOSU							
AKTİF				PASİF			
I DÖNEN VARLIKLAR			28 180	III KISA VAD.YAB.K.			11 074
10 HAZIR DEĞERLER		3 280		30 MALİ BORÇLAR		1 400	
100 Kasa Hesabı	1 880			300 Banka Kredileri Hs	1 400		
102 bankalar Hesabı	1 900			32 TİCARİ BORÇLAR			
-103 Verilen Çekler Hesabı	500			320 Satıcılar Hesabı	1 880	5 480	
12 TİCARİ ALACAKLAR		4 900		321 Borç Senetleri Hes.	3 600		
120 Alıcılar Hesabı	2 500			36 ÖD.VERGİ VE D.Y.		350	
121 Alacak Senetleri Hesabı	2 400			360 Ödenecek Vergi Fon	200		
128 Şüpheli Ticari Alacakl.	700			361 Öd. Sos.Güv.<k.	150		
-129 Şüp.Ticari Aacak Karş.	700			37BORÇ GİD. KARŞ.		3 844	
15 STOKLAR		20000		370Dönem Kârı Vergi	3 864		
153 Ticari Mallar Hesabı	20000			-371 Dön. Kârı V. Karş...	20		
II DURAN VARLIKLAR			8 600	V ÖZ KAYNAKLAR			25 706
25 MADDİ DURAN VAR.		6 800		50 ÖDENMİŞ SERMAY.		10250	
254 Taşıtlar Hesabı	8 000			500 Sermaye Hesabı	10250		
255 Demirbaşlar Hesabı	3 000			59 DÖNEM NET KÂR/Z		15456	
-257 Birikmiş Amortismanl.	4 200			590 Dönem Net Kârı	15456		
26 MAD. OLM.DURAN V.		1 800					
264 Özel Maliyet Hesabı	3 000						
-268 Birikmiş Amortisman	1 200						
AKTİF TOPLAM			36 780	PASİF TOPLAMI			36 780

UYGULAMA FAALİYETİ

Zey-Mer Ticaret Ltd. Şti'nin 01/01/... tarihli dönem başı değerleri şöyledir.

100 kasa hs. 1 800, 101 alınan çekler hs. 1 000, 102 bankalar hs. 1 400, 103 verilen çekler hs. 300 (-), 120 alıcılar hs. 1 200, 153 ticari mal hs. 5 000, 254 taşıtlar hs. 6 000, 255 demirbaşlar hs. 2 500, 300 banka krediler hs. 1 200, 320 satıcılar hs. 900, 360 öd. vergi ve fon. hs. 600, 361 ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hs. 400, 500 sermaye hs. ?

Bilânço'yu hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Sermayeyi hesaplayınız.	Ø Verilen soruyu dikkatli okuyunuz. Aktif ve pasif hesapları ayırınız. Önceki sayfalarda çözülen örnekleri inceleyiniz.
Ø Bilânçonun şeklini çiziniz.	Ø Şekilleri çizerken özen gösteriniz.
Ø Bilânçonunun aktif tarafını hazırlayınız.	Ø Hatasız davranmaya özen gösteriniz. Toplamları dikkatli alınız. (-) işaretli hesaplara dikkat ediniz. Hesap makinesi kullanınız.
Ø Bilânçonun pasif tarafını hazırlayınız.	Ø Hatasız davranmaya özen gösteriniz. Toplamları dikkatli alınız. Hesap makinesi kullanınız.
Ø Yaptığınız işlemleri kontrol ediniz.	Ø Bilânçonun aktif ve pasif tarafı eşit olmalıdır. Hatanız varsa öğrenme faaliyeti 1'i tekrar inceleyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

1. “ Bir işletmenin belli bir tarihte sahip olduğu varlıkları ile bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren mali tablodur.” şeklinde tanımlanan tablo hangisidir?
A) Kesin mizan
B) Bilânço
C) Gelir tablosu
D) Envanter
2. İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde paraya dönüşebilecek varlıkları, bilânçoda hangi sınıf içinde gösterilir?
A) Dönen varlıklar
B) Kısa vadeli yabancı kaynaklar
C) Duran varlıklar
D) Öz kaynaklar
3. Bilânço hazırlanırken (-) işaretli hesapların toplamı nasıl değerlendirilir?
A) Toplama alınır ve çıkarılır.
B) Dikkate alınmaz.
C) Bilânçoda yer almaz.
D) Toplama dahil edilmez ve bulunan toplamdan çıkarılır.
4. İşletme sahip veya ortaklarının sahip veya ortak sıfatıyla işletme varlıkları üzerindeki hakları hangi bilânço sınıfını oluşturur?
A) Dönen varlıklar
B) Öz kaynaklar
C) Duran varlıklar
D) Uzun vadeli yabancı kaynaklar
5. 320 Satıcılar hesabının grup numarası kaçtır?
A) 32
B) 320
C) 3
D) 320 01
6. Bir işletmenin bilânçosunda 120 alıcılar hesabı 4 000 YTL, 121 alacak senetleri hesabı 5 000 YTL, (-)122 alacak senetleri reeskont hesabı 1 000 YTL, 128 şüpheli ticari alacaklar hesabı 2 000 YTL, (-)129 şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı 2 000 YTL olarak gözükmektedir. Bu hesapların grup toplamı kaç YTL’dir?
A) 11 000
B) 10 000
C) 9 000
D) 8 000

7. Aşağıdakilerden hangisi bilânçoda yer alan sınıflardan biri değildir?

A) Duran varlıklar	C) Gelir tablosu hesapları
B) Öz kaynaklar	D) Uzun vadeli yabancı kaynaklar

8. Bir işletmenin kuruluş tarihindeki değerleri şöyledir. 4 000 YTL nakit, 1 000 YTL bankada para, 3 000 YTL demirbaş, 2 500 YTL bankadan alınan kredi, 20 000 YTL ofis (bina). İşletmenin sermayesi kaç liradır?

A) 28 000	B) 25 500	C) 30 500	D) 26 000

9. Dönem sonu bilânçosunun verileri , hangi tablodan alınır?

A) Kesin mizan	C) Genel gecici mizan
B) Dönem başı bilânçosu	D) Yevmiye defteri

10. İşletme tarafından bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan borçları hangi bilânço sınıfını ifade eder?

A) Kısa vadeli yabancı kaynaklar	C) Öz kaynaklar
B) Dönen varlıklar	D) Uzun vadeli yabancı kaynaklar

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları, faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

B. UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyeti ile kazandığınız beceriyi aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Ø Bilânçoyu çizerek, sınıf isimlerini kodları ile birlikte yazabiliyor musunuz?		
Ø Varlıklara ilişkin bilânço ilkelerini anladınız mı?		
Ø Yabancı kaynaklara ilişkin bilânço ilkelerini anladınız mı?		
Ø Öz kaynaklara ilişkin bilânço ilkelerini anladınız mı?		
Ø Tek düzen hesap planı'nda aktif hesapların sınıf numarasının 1 ve 2, pasif hesapların sınıf numarasının 3, 4 ve 5 olduğunu anladınız mı?		
Ø Dönem sonu bilânçosunun verilerinin, takip eden yılın bilânçosunun verileri olduğunu anladınız mı?		
Ø Kesin mizan verilerini kullanarak, dönem sonu bilânçosu yapabiliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda Hayır cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyeti 1'i tekrar ediniz.

Cevaplarınızın tamamı 'Evet' ise, bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Her ortamda gelir tablosunu düzenleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ø Çevrenizdeki muhasebe bürolarına ya da şirketlerin muhasebe servislerine giderek, gelir tablosunun nasıl hazırlandığını araştırınız.
- Ø Gelir tablosunu hazırlarken hangi verilerden faydalandığını araştırınız. Araştırma sonuçlarınızı , sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. GELİR TABLOSU

Gelir tablosu, firmanın belli bir hesap döneminde elde ettiği tüm hasılat ve gelirler ile yaptığı tüm maliyet ve giderleri ayrıntılı bir şekilde gösteren ve dönem faaliyet sonuçlarını kâr veya zarar olarak özetleyen bir tablodur.

İşletmelerin dönem sonlarında elde ettikleri kâr ya da zarar tutarlarının bilinmesi yeterli olmayabilir. Oluşan kâr ya da zarar tutarı, ana faaliyet konusu sonucunda mı, yoksa diğer faaliyetlerin sonucunda mı oluştuğunun da bilinmesi gerekir. Gelir tablosu incelenerek bununla ilgili bilgilere ulaşılabilir.

Gelir tablosu, hazırlandığı dönemin gelir ve giderlerinin özetlendiği tablodur.

Gelir tablosu, hesap dönemi sonu olan 31/12/... tarihinde düzenlenir, ancak Geçici Vergi Beyannamesi Kanunu'na göre bir hesap döneminde 4 kez hazırlanmalıdır. Dönemleri;

- Ø Mart ayı sonunda (3 aylık)
- Ø Haziran ayı sonunda (6 aylık)
- Ø Eylül ayı sonunda (9 aylık)
- Ø Aralık ayı sonunda (12 aylık)

Hazırlanan gelir tablosu, ilgili dönemin Geçici Vergi Beyannamesi ile vergi dairesine verilmelidir. Yani, bu beyannamenin ekidir.

2.1. Gelir Tablosunun Biçimsel Yapısı

..... İŞLETMESİ .../.../.... TARİHLİ GELİR TABLOSU		
60 Brüt Satışlar		X
600 Yurt İçi Satışlar	X	
601 Yurt Dışı Satışlar	X	
602 Diğer Gelirler	X	
61 Satış İndirimleri (-)		X
610 Satış İadeleri (-)	X	
611 Satış İskontoları (-)	X	
612 Diğer İndirimler (-)	X	
NET SATIŞLAR		X
62 Satışların Maliyeti (-)		X
620 Satılan Mamüller Maliyeti(-)	X	
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)	X	
622 Satılan Hizmet Maliyeti(-)	X	
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA (ZARARI)		X
63 Faaliyet Giderleri (-)		X
630 Araştırma Ve Geliştirme Giderleri (-)	X	
631 Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri (-)	X	
632 Genel Yönetim Giderleri (-)	X	
FAALİYET KÂR VEYA (ZARARI)		X
64 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir Ve Kârlar		X
640 İştiraklerden Temettü Gelirleri	X	
641 Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri	X	
642 Faiz Gelirleri	X	
643 Komisyon Gelirleri	X	
644 Konusu Kalmayan Karşılıklar	X	
645 Menkul Kıymet Satış Kârı	X	
646 Kambiyo Kârları	X	
647 Reeskont Faiz Gelirleri	X	
65 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider Ve Zararlar (-)		X
653 Komisyon Giderleri (-)	X	
654 Karşılık Giderleri (-)	X	
655 Menkul Kıymet Satış Zararları (-)	X	
656 Kambiyo Zararları (-)	X	
657 Reeskont Faiz Giderleri (-)	X	
659 Diğer Olağan Gider Ve Zararlar (-)	X	
66 Finansman Giderleri (-)		X
660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	X	
661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	X	
OLAĞAN KÂR VEYA (ZARAR)		X
67 Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar		X
671 Önceki Dönem Gelir Ve Kârları	X	
679 Diğer Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar	X	
68 Olağan Dışı Gider Ve Zararlar (-)		X
681 Önceki Dönem Gider Ve Zararları (-)	X	
689 Diğer Olağandışı Gider Ve Zararlar (-)	X	
69 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		X
690 DÖNEM KÂR YA DA ZARARI		
691 Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yük. Krs(-)		X
692 DÖNEM NET KÂR VEYA (ZARARI)		X

Tabloda yer alan (-) işaretli hesaplar giderleri, diğer hesaplar gelirleri göstermektedir. Tablo hazırlanırken, gider toplamı gelir toplamlarından çıkarılmalıdır. Tablonun sonunda net kâr ya da zarar tutarına ulaşılır.

2.2. Gelir Tablosu İlkeleri

Gelir tablosu ilkelerinin amacı; satışların, gelirlerin, satışlar maliyetinin, giderlerin, kâr ve zararlara ait hesapların ve belli dönemlere ait işletme faaliyeti sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesini sağlamaktır.

Gelir tablosu düzenlenirken işletmeler tarafından uyulması gereken kurallar vardır. Bunlara gelir tablosu ilkeleri denir. Bunlar:

- Ø Gerçekleşmemiş satışlar, gelir ve kârlar; gerçekleşmiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilmemelidir. Belli bir dönem veya dönemlerin gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, dönem veya dönemlerin başında ve sonunda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır.
- Ø Belli bir dönemin satışları ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların maliyeti ve giderleri ile karşılaştırılmalıdır. Belli bir dönem veya dönemlerin başında ve sonunda maliyet ve giderleri gerçeğe uygun olarak gösterebilmek için stoklarda, alacak ve borçlarda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır.
- Ø Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için, uygun amortisman ve tükenme payı ayrılmalıdır.
- Ø Maliyetler; maddi duran varlıklar, stoklar, onarım ve bakım ve diğer gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır. Bunlardan direkt olanları doğrudan doğruya, birden fazla faaliyeti ilgilendirenleri zaman ve kullanma faktörü dikkate alınarak tahakkuk ettirilip, dağıtılmalıdır.
- Ø Arızı ve olağanüstü niteliğe sahip kâr ve zararlar meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilmeli; fakat normal faaliyet sonuçlarından ayrı olarak gösterilmelidir.
- Ø Bütün kâr ve zararlardan, önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikteki dışı kalanlar, dönemin gelir tablosunda gösterilmelidir.
- Ø Karşılıklar, işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır.
- Ø Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulana gelen değerlendirme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde, bu değişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir.
- Ø Bilânço tarihinde var olan ve sonucu belirsiz bir veya bir kaç olayın gelecekte ortaya çıkıp çıkmamasına bağlı durumları ifade eden, şarta bağlı olaylardan kaynaklanan, makul bir şekilde gerçeğe yakın olarak tahmin edilebilen gider ve zararlar, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır. Şarta bağlı gelir ve kârlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz; dipnotlarda açıklama yapılır.

D:\Mustafa\lks\PRG\LKSDEMO.EXE		
A- BRÜT SATIŞLAR		22,000.00
01. Yurtiçi Satışlar	22,000.00	
B- SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		1,500.00
01. Satıştan İadeler (-)	1,000.00	
02. Satış İskontoları (-)	500.00	
C- NET SATIŞLAR		20,500.00
D- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		12,000.00
02. Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	9,000.00	
03. Satılan Hizmet Maliyeti (-)	3,000.00	
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI		8,500.00
E- FAALİYET GİDERLERİ (-)		7,000.00
02. Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	2,000.00	
03. Genel Yönetim Giderleri (-)	5,000.00	
FAALİYET KARI VEYA ZARARI		1,500.00
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VEYA KAR		5,400.00
03. Faiz Gelirleri	3,200.00	
04. Komisyon Gelirleri	2,200.00	
G- DİĞER FAALİYETLERDEN GİDER VE ZARARLAR (-)		1,400.00
02. Karşılık Giderleri (-)	1,400.00	
H- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		800.00
01. Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	800.00	

Şekil 2.1: Bilgisayar programından alınmış gelir tablosu

2.3. Gelir Tablosunun Hazırlanması

Dönem sonu envanter işlemleri tamamlandıktan sonra ,gelir tablosunun hazırlanması gerekir.

Envanter işlemleri yapılırken 600-689 arasında olan hesaplar 690 nu.lu hesaba devredilir. 6 ile başlayan hesapların tamamı 690 nu.lu hesapta toplanır. 690 dönem kâr ya da zararı hesabının borç tarafı, gider toplamını; alacak taraf toplamı, gelir toplamını gösterir. Borç bakiyesi dönemin zararını, alacak bakiyesi ise dönemin brüt kârını (ticari kâr) oluşturur.

Gelir tablosunun hazırlanması, bölümlere ayrılarak anlatılacaktır.

2.3.1. Brüt Satış Kâr veya Zararının Hesaplanması

60 Brüt Satışlar		X
600 Yurt İçi Satışlar	X	
601 Yurt Dışı Satışlar	X	
602 Diğer Gelirler	X	
61 Satış İndirimleri (-)		X
610 Satış İadeleri (-)	X	
611 Satış İskontoları (-)	X	
612 Diğer İndirimler (-)	X	
NET SATIŞLAR		X
62 Satışların Maliyeti (-)		X
620 Satılan Mamüller Maliyeti(-)	X	
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)	X	
622 Satılan Hizmet Maliyeti(-)	X	
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA (ZARARI)		X

İşletmenin brüt satış kâr ya da zararını hesaplayabilmek için, brüt satış tutarının bulunması gerekir. Bu tutardan varsa satış indirimleri çıkarılır ve net satış tutarı bulunur. Net satışlardan da envanter işlemi sonucu bulunan satışların maliyeti çıkarılır. Sonuç olumlu ise kâr, olumsuz ise zarardır.

Brüt satışlar– Satış indirimleri = Net Satışlar

Net Satışlar – Satışların maliyeti

Brüt Satış Kâr ya da Zararı

ÖRNEK

Mercan Tic. Ltd. Şti.’nin 31/12/.... tarihli gelir tablosu hesaplarının tutarları şöyledir:

600y.i.satışlar 30 000 YTL, 602 diğer gelirler 5 000 YTL, 610 satış iadeleri 2 000 YTL, 611 satış iskontoları 1 000 YTL, 621 satılan ticari mal maliyeti 12 000 YTL, 622 satılan hizmet maliyeti 3 000 YTL.

Bu verileri kullanarak brüt satış kârı ya da zararını gelir tablosu üzerinde hesaplayalım.

60 Brüt Satışlar		35 000
600 Yurt İçi Satışlar	30 000	
602 Diğer Gelirler	5 000	
61 Satış İndirimleri (-)		(3 000)
610 Satış İadeleri (-)	2 000	
611 Satış İskontoları (-)	1 000	
NET SATIŞLAR		32 000
62 Satışların Maliyeti (-)		(15 000)
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)	12 000	
622 Satılan Hizmet Maliyeti(-)	3 000	
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA (ZARARI)		17 000

İşletmenin 17 000 YTL brüt satış kârı hesaplanmıştır.

2.3.2. Faaliyet Kâr veya Zararının Hesaplanması

Brüt satış kârından, faaliyet giderlerinin çıkarılması sonucu faaliyet kârı hesaplanır. Şayet brüt satış zararı varsa, faaliyet giderleri ile toplanarak ,faaliyet zararı hesaplanır.

Brüt satış Kâr ya da Zararı – Faaliyet Giderleri

Faaliyet Kâr ya da Zararı

BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA (ZARARI)		X
63 Faaliyet Giderleri (-)		(X)
630 Araştırma Ve Geliştirme Giderleri (-)	X	
631 Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri (-)	X	
632 Genel Yönetim Giderleri (-)	X	
FAALİYET KÂR VEYA (ZARARI)		X

ÖRNEK

Mercan Tic. Ltd. Şti.’nin 31/12/.... tarihli gelir tablosu hesaplarının tutarları şöyledir. 631 Araştırma ve geliştirme giderleri 2 500 YTL, 632 Genel yönetim giderleri 4 000 YTL. İşletmenin brüt satış kârı 17 000 YTL olarak hesaplanmıştır.

Bu verileri kullanarak faaliyet kâr ya da zararını gelir tablosu üzerinde hesaplayalım:

BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA (ZARARI)		17 000
63 Faaliyet Giderleri (-)		(6 500)
631 Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri (-)	2 500	
632 Genel Yönetim Giderleri (-)	4 000	
FAALİYET KÂR VEYA (ZARARI)		10 500

İşletmenin 10 500 YTL faaliyet kârı hesaplanmıştır.

2.3.3. Olağan Kâr veya Zararın Hesaplanması

İşletmenin faaliyet kâr yada zararı hesaplandıktan sonra olağan kâr ya da zararının hesaplanması gerekir.

Bu bölümde ticari faaliyet konusu dışında kalan işlemlerden elde edilen gelirler ve giderler yer almamaktadır.

Faaliyet Kâr ya da Zararı + Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar – Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar - Finansman Giderleri

Olağan Kâr veya Zarar

FAALİYET KÂR VEYA (ZARARI)		X
64 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir Ve Kârlar		X
640 İştiraklerden Temettü Gelirleri	X	
641 Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri	X	
642 Faiz Gelirleri	X	
643 Komisyon Gelirleri	X	
644 Konusu Kalmayan Kârşılıklar	X	
645 Menkul Kıymet Satış Kârı	X	
646 Kambiyo Kârları	X	
647 Reeskont Faiz Gelirleri	X	
65 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider Ve Zararlar (-)		(X)
653 Komisyon Giderleri (-)	X	
654 Karşılık Giderleri (-)	X	
655 Menkul Kıymet Satış Zararları (-)	X	
656 Kambiyo Zararları (-)	X	
657 Reeskont Faiz Giderleri (-)	X	
659 Diğer Olağan Gider Ve Zararlar (-)	X	
66 Finansman Giderleri (-)		(X)
660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	X	
661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	X	
OLAĞAN KÂR VEYA (ZARAR)		X

ÖRNEK

Mercan Tic. Ltd. Şti.'nin 31/12/.... tarihli gelir tablosu hesaplarının tutarları şöyledir.

642 Faiz gelirleri 3 000 YTL, 643 Komisyon gelirleri 1 000 YTL. 647 Reeskont faiz gelirleri 500 YTL, 653 Komisyon giderleri 1 500 YTL, 654 Karşılık giderleri 800 YTL, 657 Reeskont faiz giderleri 1 200 YTL, 660 Kısa vadeli borçlanma giderleri 400 YTL. İşletmenin faaliyet kârı 10 500 YTL olarak hesaplanmıştır.

Bu verileri kullanarak olağan kâr ya da zararı gelir tablosu üzerinde hesaplayalım:

FAALİYET KÂR VEYA (ZARARI)		10 500
64 Diğer Faaliyet. Olağan Gelir Ve Kârlar		4 500
642 Faiz Gelirleri	3 000	
643 Komisyon Gelirleri	1 000	
647 Reeskont Faiz Gelirleri	500	
65 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider Ve Zararlar (-)		(3 500)
653 Komisyon Giderleri (-)	1 500	
654 Karşılık Giderleri (-)	800	
657 Reeskont Faiz Giderleri (-)	1 200	
66 Finansman Giderleri (-)		(400)
660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	400	
OLAĞAN KÂR VEYA (ZARAR)		11 100

İşletmenin 11 100 YTL olağan kârı hesaplanmıştır

2.3.4. Dönem Kâr veya Zararının Hesaplanması

İşletmenin olağan kâr ya da zararı hesaplandıktan sonra, dönemin kâr ya da zararının hesaplanması gerekir. Olağandışı gelir ve kârları ile olağandışı gider ve zararları olağan kâr ya da zarar ile karşılaştırılarak, dönemin zararı ya da dönemin brüt kârı bulunmuş olur. Bu tutar aynı zamanda 690 dönem kâr ya da zararı hesabının bakiyesi ile eşit olmalıdır.

Olağan Kâr veya Zarar + Olağandışı Gelir ve Kârlar – Olağandışı Gider ve Zararlar

Dönem Kârı veya Zararı

OLAĞAN KÂR VEYA (ZARAR)		X
67 Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar		X
671 Önceki Dönem Gelir Ve Kârları	X	
679 Diğer Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar	X	
68 Olağan Dışı Gider Ve Zararlar (-)		X
681 Önceki Dönem Gider Ve Zararları (-)	X	
689 Diğer Olağandışı Gider Ve Zararlar (-)	X	
69 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		X

ÖRNEK

Mercan Tic. Ltd. Şti.'nin 31/12/.... tarihli gelir tablosu hesaplarının tutarları şöyledir:

679 Diğer Olağandışı dışı gelir ve kâr 600 YTL, 689 Diğer olağandışı gider ve zararlar 1 300 YTL. İşletmenin olağan kârı 11 100 YTL olarak hesaplanmıştır.

Bu verileri kullanarak dönem kâr ya da zararını gelir tablosu üzerinde hesaplayalım.

OLAĞAN KÂR VEYA (ZARAR)		11 100
67 Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar		600
679 Diğer Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar	600	
68 Olağan Dışı Gider Ve Zararlar (-)		(1 300)
689 Diğer Olağandışı Gider Ve Zararlar (-)	1 300	
69 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		10 400

İşletmenin 10 400 YTL dönem kârı hesaplanmıştır.

Bu kâra ticari kâr da denir. Vergi matrahını (mali kâr) bulabilmek için, vergi kanunlarına göre gider kabul edilmeyen harcamaların ticari kâra eklenmesi gerekir.

Gider kabul edilmeyen ödemelerin bazıları şunlardır:

- Ø Teşebbüs sahibinin kendisine, eşine, küçük çocuklarına işletmeden ödenen aylıklar, ücretler, ikramiyeler, komisyonlar ve tazminatlar:
- Ø Teşebbüs sahibinin işletmeye koyduğu sermaye için yürütülecek faizler:
- Ø Teşebbüs sahibinin, eşinin ve küçük çocuklarının işletmede cari hesap veya diğer şekillerdeki alacakları üzerinden yürütülecek faizler:
- Ø Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile teşebbüs sahibinin suçlarından doğan tazminatlar
- Ø Her türlü alkol ve alkollü içkiler ile tütün ve tütün mamullerine ait ilan ve reklâm giderlerinin % 50'si
- Ø Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları
- Ø Binek oto motorlu taşıt vergileri

Ticari işletmede mal ve hizmetlerin çalınması veya dolandırıcılık sonucu işletmenin zarara uğratılması halinde, bu zararın vergi matrahı ile ilişkilendirilmesi mümkün değildir. Vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılacak giderler, ancak ticari işletmenin normal ticari faaliyetinden meydana gelmiş olanlardan ibarettir. Çalınan veya dolandırılan paranın matrahtan indirilmesi mümkün değildir.

2.3.5. Dönem Net Kâr veya Zararının Hesaplanması

Dönem kârı veya zararı hesaplandıktan sonra kâr varsa vergi matrahının bulunması gerekir. Bulunan kârın ticari kâr olduğunu daha önceden belirtmiştik. Bu kâra kanunen kabul edilmeyen giderler eklenir (varsa). Mali kâr bulunur. Bu kâr, vergi matrahıdır. Vergi, bu tutar üzerinden hesaplanır. Dönem kârından, bulunan vergi çıkartılarak net kâr hesaplanır.

Vergi Oranları

- Ø **Yıllık gelir vergisi:** Artan oranlı vergi tarifesini uygulanmaktadır. Vergi matrahında artış oldukça, vergi oranlarında da artış olmaktadır. Şahıs şirketlerinde, şahıs işletmelerinde ve 2.sınıf tacirlerde gelir vergisi uygulanmaktadır. Vergi oranlarında değişiklikler olmaktadır.
- Ø **Kurumlar vergisi:** Düz oranlı vergi tarifesini uygulanmaktadır. Vergi matrahı arttıkça ,vergi oranında değişiklik olmaz. Limited şirketler, anonim şirketler, hisseli komandit şirketlerde kurumlar vergisi uygulanmaktadır. Vergi oranlarında değişiklikler olmaktadır.

Zarar varsa vergi hesap edilmez.

Dönem Kâr veya Zararı – Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları

Dönem Net Kârı veya Zararı

Hesaplanan vergi karşılıkları bilânçoda 370 Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesabında, net kâr ise 590 Dönem Net Kârı Hesabında gösterilir.

Zarar hesaplanması halinde, bulunan zarar bilânçoda (-) 591 Dönem Net Zararı Hesabında gösterilir.

69 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		X
690 DÖNEM KÂR YA DA ZARARI		
691 Dönem Kârı Vergi Ve Diğer Yasal Yük. Krş(-)		(X)
692 DÖNEM NET KÂR VEYA (ZARARI)		X

ÖRNEK

Mercan Tic. Ltd. Şti.'nin 31/12/.... tarihli dönem kârı 10 400 YTL'dir. Şirketin kanunen kabul edilmeyen gideri yoktur.

Şirketin kanunen kabul edilmeyen gideri olmadığına göre bu kâr mali kârdır yani vergi matrahıdır.

Örneğimizdeki şirket, limited şirket olduğu için %20 kurumlar vergisi karşılığı hesaplanmalıdır.

$$\text{Kurumlar vergisi} = 10\,400 \times 0.20 = 2\,080 \text{ ytl}$$

$$\text{Net kâr} = 10\,400 - 2\,080 = 8\,320 \text{ ytl}$$

Bu verileri kullanarak tablomuzun son bölümünü oluşturalım:

69 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		10 400
690 DÖNEM KÂR YA DA ZARARI		
691 Dönem Kârı Vergi Ve Diğer Yasal Yük. Krş(-)		(2 080)
692 DÖNEM NET KÂR VEYA (ZARARI)		8 320

Çözdüğümüz örneğin gelir tablosunu şöyle olacaktır:

Mercan Tic. Ltd. Şti.’nin 31/12/.... Tarihli Gelir Tablosu

60 Brüt Satışlar		35 000
600 Yurt İçi Satışlar	30 000	
602 Diğer Gelirler	5 000	
61 Satış İndirimleri (-)		(3 000)
610 Satış İadeleri (-)	2 000	
611 Satış İskontoları (-)	1 000	
NET SATIŞLAR		32 000
62 Satışların Maliyeti (-)		(15 000)
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)	12 000	
622 Satılan Hizmet Maliyeti(-)	3 000	
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA (ZARARI)		17 000
63 Faaliyet Giderleri (-)		(6 500)
631 Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri (-)	2 500	
632 Genel Yönetim Giderleri (-)	4 000	
FAALİYET KÂR VEYA (ZARARI)		10 500
64 Diğer Faaliyet. Olağan Gelir Ve Kârlar		4 500
642 Faiz Gelirleri	3 000	
643 Komisyon Gelirleri	1 000	
647 Reeskont Faiz Gelirleri	500	
65 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider Ve Zararlar (-)		(3 500)
653 Komisyon Giderleri (-)	1 500	
654 Karşılık Giderleri (-)	800	
657 Reeskont Faiz Giderleri (-)	1 200	
66 Finansman Giderleri (-)		(400)
660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	400	
OLAĞAN KÂR VEYA (ZARAR)		11 100
67 Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar		600
679 Diğer Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar	600	
68 Olağan Dışı Gider Ve Zararlar (-)		(1 300)
689 Diğer Olağandışı Gider Ve Zararlar (-)	1 300	
69 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		10 400
690 DÖNEM KÂR YA DA ZARARI		
691 Dönem Kârı Vergi Ve Diğer Yasal Yük. Krş(-)		(2 080)
692 DÖNEM NET KÂR VEYA (ZARARI)		8 320

ÖRNEK

Genç Kolektif Şti.'nin yıl sonunda dönem kârı 60 000 YTL'dir. Şirket 2 ortaklıdır ve payları eşittir.

Şirketin kanunen kabul edilmeyen gideri yoktur. Toplam gelir vergisini hesaplayalım:

Çözüm:

Kanunen kabul edilmeyen gider olmadığı için ,yukarıda belirtilen ticari kâr aynı zamanda mali kârdır yani vergi matrahıdır.

Örneğimizdeki şirket, kollektif şirket olduğu için, gelir vergisi karşılığı hesaplanmalıdır.

2006 yılı gelir vergisi tarifesidir. (Bu tablodaki veriler her yıl değişmektedir)

Vergi matrahı	Gelir vergisi oranı %
7 000	15
18 000	20
40 000	27
40 000'den fazlası	35

Kâr; 60 000 YTL. Ortakların payları eşit olduğuna göre her bir ortağın kâr payı 30 000 YTL'dir

1.Ortağın gelir vergisi şöyle hesaplanacaktır:

<u>Vergi matrahı</u>		<u>Gelir vergisi</u>
7 000 * 0.15	=	1 050
18 000 – 7 000 = 11 000 * 0.20	=	2 200
30 000 – 18 000 = 12 000 * 0,27	=	3 240
Toplam		6 490

2. ortağın da gelir vergisi aynı şekilde hesaplanacaktır:

Toplam Gelir Vergisi: 6 490 + 6 490 = 12 980 ytl.

ÖRNEK

Ayyıldız Ticaret Ltd. Şti.'nin dönem sonu gelir tablosu hesaplarının toplamaları şöyledir:

600 Y.İ.Satış	602 Diğer Gelirler.	610 Satış İadeleri	611 Satış İskontol.																
<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>0</td><td>10 000</td></tr></table>	.	.	0	10 000	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>0</td><td>700</td></tr></table>	.	.	0	700	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>800</td><td>0</td></tr></table>	.	.	800	0	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>600</td><td>0</td></tr></table>	.	.	600	0
.	.																		
0	10 000																		
.	.																		
0	700																		
.	.																		
800	0																		
.	.																		
600	0																		
621 Sat.Tic.Mal M.	632 Genl Yön.G.	642 Faiz Gelirl.	643 Komisyon Gel.																
<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>14 000</td><td>0</td></tr></table>	.	.	14 000	0	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>1 300</td><td>0</td></tr></table>	.	.	1 300	0	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>0</td><td>500</td></tr></table>	.	.	0	500	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>0</td><td>300</td></tr></table>	.	.	0	300
.	.																		
14 000	0																		
.	.																		
1 300	0																		
.	.																		
0	500																		
.	.																		
0	300																		
654 Karşılık Gid.	679 Diğer Ol. Gel Kâr																		
<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>600</td><td>0</td></tr></table>	.	.	600	0	<table><tr><td>.</td><td>.</td></tr><tr><td>0</td><td>750</td></tr></table>	.	.	0	750										
.	.																		
600	0																		
.	.																		
0	750																		

Bu verileri kullanarak Ayyıldız Ticaret Ltd. Şti.'nin 31/12/... tarihli gelir tablosunu hazırlayalım.

AYYILDIZ TİCARET LTD. ŞTİ.'NİN 31/12/... TARİHLİ GELİR TABLOSU

60 Brüt Satışlar		10 700
600 Yurt İçi Satışlar	10 000	
602 Diğer Gelirler	700	
61 Satış İndirimleri (-)		(1 400)
610 Satış İadeleri (-)	800	
611 Satış İskontoları (-)	600	
NET SATIŞLAR		9 300
62 Satışların Maliyeti (-)		(14 000)
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)	14 000	
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA (ZARARI)		(4 700)
63 Faaliyet Giderleri (-)		(1 300)
632 Genel Yönetim Giderleri (-)	1 300	
FAALİYET KÂR VEYA (ZARARI)		(6 000)
64 Diğer Faaliyet. Olağan Gelir Ve Kârlar		800
642 Faiz Gelirleri	500	
643 Komisyon Gelirleri	300	
65 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider Ve Zararlar (-)		(600)
654 Karşılık Giderleri (-)	600	
OLAĞAN KÂR VEYA (ZARAR)		(5 800)
67 Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar		750
679 Diğer Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar	750	
69 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		
690 DÖNEM KÂR YA DA ZARARI		(5 050)
692 DÖNEM NET KÂR VEYA (ZARARI)		(5 050)

Şirket 5 050 YTL zarar etmiştir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Mert Gıda San. Tic. Ltd. Şti.'nin dönem sonu gelir tablosu hesaplarının bakiyeleri şöyledir:

600 y.i.satış 25 000, 610 satış iadeleri 1 200, 611 satış iskontoları 1 500, 621 sat.tic.mal maliyeti 12 000, 631 pazarlama satış ve dağıtım giderleri 3 000, 632 genel yönetim giderleri 4 000, 642 faiz gelirleri 800, 643 komisyon gelirleri 400, 654 karşılık giderleri 600, 660 kısa vadeli borçlanma giderleri 300, 679 diğer olağan dışı gelir ve kâr 600.

Gelir tablosunu hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Gelir tablosunun şeklini çiziniz.	Ø Çizimlerde özen gösteriniz. Düzgün çizilmiş tablolar hata oranınızı azaltacaktır. Ø Yukarıda verilen örnekleri inceleyiniz.
Ø Sorudaki verilerin gruplarını, hesaplarını ve tutarlarını tabloya yazınız.	Ø Dikkatli yazınız. Kod sırası ile yazıldığına dikkat ediniz. Ø Kâr ya da zarar isimlerini yazmayı unutmayınız.
Ø Hesaplamaları yapınız.	Ø Toplama ve çıkarmalara dikkat ediniz. Ø Kâr ya da zarar tutarlarını yazmayı unutmayınız. Ø Hesap makinesi kullanınız.
Ø Yaptığınız işlemleri kontrol ediniz	Ø Hatanız varsa öğrenme faaliyeti 2'yi tekrar inceleyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

1. Firmanın belli bir hesap döneminde elde ettiği tüm hasılat ve gelirler ile yaptığı tüm maliyet ve giderleri ayrıntılı bir şekilde gösteren ve dönem faaliyet sonuçlarını kâr veya zarar olarak özetleyen tablo aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bilânço
B) Gelir Tablosu
C) Satışların Maliyeti Tablosu
D) Nakit Akım Tablosu
2. Brüt satış tutarından, satışların indiriminin çıkarılması ile elde edilen tutar hangisidir?
A) Net satışlar
B) Satılan malın maliyeti
C) Brüt satış kârı veya zararı
D) Faaliyet kâr veya zararı
3. Net satış tutarı 6 000 YTL, satışların maliyeti 4 000 YTL olan işletmenin brüt satış kâr ya da zararı kaç YTL'dir?
A) 6 000 YTL kâr
B) 2 000 YTL zarar
C) 4 000 YTL zarar
D) 2 000 YTL kâr
4. Hazırlanan gelir tablosunda aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?
A) Zararlar
B) Gelirler
C) Bankalar
D) Kârlar
5. Brüt satış kârı 15 000 YTL. Faaliyet giderleri toplamı 18 000 YTL. İşletmenin faaliyet kâr ya da zararı kaç YTL'dir?
A) 3 000 YTL zarar
B) 18 000 YTL zarar
C) 3 000 YTL kâr
D) 15 000 YTL kâr
6. 30 000 YTL ticari kârı olan bir şirketin 10 000 YTL kanunen kabul edilmeyen gideri vardır. Kurumlar vergisi oranı %20. Dönem sonunda kaç YTL kurumlar vergisi karşılığı ayrılmalıdır?
A) 6 000 YTL kâr
B) 2 000 YTL zarar
C) 8 000 YTL zarar
D) 4 000 YTL kâr
7. Şirketler aşağıdaki tarihlerin hangisinde gelir tablosu düzenlemez?
A) 31 Mart
B) 31 Aralık
C) 30 Eylül
D) 1 Ocak

8. Aşağıdakilerden hangisi hem bilânço hem de gelir tablosunda yer almaktadır?

- A) Net zarar
B) Brüt satış kârı
C) Satılan ticari mal maliyeti
D) Faiz gelirleri

9. Brüt satışlar hesaplanırken aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?

- A) Diğer gelirler
B) Yurt içi satışlar
C) Brüt satış kârı
D) Yurt dışı satışlar

10.

69 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		X
691 Dönem Kârı Vergi Ve Diğer Yasal Yük. Krş(-)		(X)
?		X

Yukarıdaki tabloda soru işareti (?) ile belirtilen yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Dönem kârı
B) Dönem net kâr ya da zararı
C) Dönem zararı
D) Brüt satış kârı veya zararı

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

B. UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyeti ile kazandığınız beceriyi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Ø Dönem sonunda hazırlanan gelir tablosunun, işletmelerin bir faaliyet döneminin brüt satışlarından net kâr ya da zarara kadar ilgili döneme ait tüm gelir ve giderlerinin gösterildiği tablo olduğunu biliyor musunuz?		
Ø Gelir tablosunda (-) işaretli hesapların işletmenin giderleri olduğunu biliyor musunuz?		
Ø Mali kârdan vergi hesaplandığını hatırlıyor musunuz?		
Ø Zarar olması halinde vergi hesaplanmadığını biliyor musunuz?		
Ø Gelir tablosunda bulunan net kârın, bilânçoda net kâr hesabında da olduğunu biliyor musunuz?		
Ø Gelir tablosunun yıllık beyannamelerle birlikte vergi dairesine verilmesi gerektiğini biliyor musunuz?		
Ø Muhasebe kayıtlarını bilgisayarda takip eden işletmelerde gelir tablosunu bilgisayarın otomatik olarak hazırladığını biliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda''Hayır'' cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyeti -3'ü tekrar ediniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

1. Bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde paraya dönüşebilecek değerler, bilânçoda nerede gösterilir?
A) Duran varlıklar
B) Öz sermaye
C) Dönen varlıklar
D) Yabancı kaynaklar
2. Müşteriden yapılan nakit tahsilatı bilânçoda nerede yer alır?
A) Maddi duran varlıklar
B) Hazır değerler
C) Stoklar
D) Ticari borçlar
3. Aşağıdakilerden hangisi kısa vadeli borçlar sınıfından değildir?
A) Mali borçlar
B) Ticari borçlar
C) Ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler
D) Birikmiş amortismanlar
4. Aşağıdakilerden hangisi satış indirimleri arasındadır?
A) Satış iadeleri
B) Satılan ticari mal maliyeti
C) Yurt dışı satışlar
D) Perakende satışlar
5. 1 000 YTL nakit, 7 000 YTL demirbaş, 2 000 YTL bankadan alınan kredi ile kurulan işletmenin sermayesi kaç YTL'dir?
A) 600
B) 5 000
C) 6 000
D) 3 900
6. Bir işletmenin ticari alacaklar grubunda yer alan hesapların durumu şöyledir:
120 alıcılar 5 000, 121 alacak senetleri 6 000, (-)122 alacak senetleri reeskontu 2 000, 128 şüpheli ticari alacak 1 500, (-)129 şüpheli ticari alacak karşılığı 1000.
Ticari alacaklar toplamı kaç YTL'dir?
A) 9 500
B) 9 000
C) 9 450
D) 9 455
7. Hesap dönemi sonunda ayrılan vergi karşılıkları dönem sonu bilânçosunda hangi hesapta gösterilir?
A) 360
B) 380
C) 370
D) 390

8. Bir işletmenin dönem sonunda büyük defter hesaplarının toplamaları şöyledir.

153 T.mal.	600 Y.İ.Satış.	610 Satış İade
9 500 6 000	10 300	400
621 S.T.Mal M.	611 Satış İsk.	100 Kasa
6 000	750	3 000 2 600

Bu verilere göre işletmenin brüt satış kâr ya da zararı kaç liradır?

- A) 6 000 kâr
B) 150 zarar
C) 3 150 kâr
D) 10 300 kâr
9. Dönem sonu bilânçosunda yer alan ticari mal hesabının tutarı, işletmede neyi ifade eder?
- A) Satılan mal tutarı
B) Satılan malın maliyeti
C) Dönem başı mal tutarı
D) Dönem sonu mal stoku
10. Dönem sonunda yapılan bilânço ve gelir tablosu verilerini karşılaştırdığımız zaman aşağıdakilerden hangilerinin tutarları aynı olmalıdır?
- A) Net zarar -Kârı
B) Net kâr – Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları
C) Net kâr – Satılan malın maliyeti
D) Net Zarar - Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız.

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

B. UYGULAMALI TEST

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Ø Hesap kodu 1 ve 2 ile başlayan hesapların, bilânçonun aktif tarafında yer aldığını biliyor musunuz?		
Ø Gelir tablosunda yer alan hesapların kodlarının, 6 ile başladığını biliyor musunuz?		
Ø Hesap dönemi sonunda hazırlanan bilânçoda yer alan, 153 ticari mal hesabındaki tutarın dönem sonu mal stoku olduğunu anladınız mı?		
Ø Dönem sonu bilançosunda yer alan veriler kullanılarak, yevmiye defterine kapanış kaydının yapıldığını biliyor musunuz?		
Ø Gelir tablosunun sonunda, işletmenin o yıla ait kâr ya da zararının gösterildiğini hatırlıyor musunuz?		
Ø Yardım almadan bilânço ve gelir tablosu yapabiliyor musunuz?		
Ø Hesap kodu 3, 4 ve 5 ile başlayan hesapların bilânçonun, pasif tarafını oluşturduğunu biliyor musunuz?		
Ø Maliyet hesaplarının (7) dönem sonunda mali tablolarda yer almadığını anladınız mı?		
Ø Bilânço oluşturulurken eksi (-) işaretli hesapların tutarlarının, toplama dahil edilmeyip bulunan toplamdan çıkarıldığını hatırlıyor musunuz?		
Ø Eksi (-) işaretli hesapların, düzenleyici hesaplar olduğunu biliyor musunuz?		
Ø Bir hesabın koduna bakarak grup ve sınıf numaralarını ayırabiliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda ''Hayır'' cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız modülü tekrar ediniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI

1	B
2	A
3	D
4	B
5	A
6	D
7	C
8	B
9	A
10	D

ÖĞRENME FAALİYETİ -2 CEVAP ANAHTARI

1	B
2	A
3	D
4	C
5	A
6	C
7	D
8	A
9	C
10	B

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	C
2	B
3	D
4	A
5	C
6	A
7	C
8	C
9	D
10	B

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Ø Mali tablolar ile ilgili kitaplar
- Ø İnternette mali tablolar ile ilgili siteler

KAYNAKÇA

- Ø 1 SIRA NU' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ, **Resmi Gazete**, 21447 (M), Aralık, 1992.
- Ø DEMİR Ahmet, **Mali Tablolar ve Uygulaması**, Nisan, 1997.
- Ø Gelir Vergisi Kanunu, (193 Sayılı Kanun), **Resmi Gazete**.
- Ø Maliye Postası, Ankara.
- Ø Türk Ticaret Kanunu, (6762 Sayılı Kanun), **Resmi Gazete**, 9353, Temmuz 1956.
- Ø Vergi Usul Kanunu, (213 Sayılı Kanun), **Resmi Gazete**, 10703, Ocak, 1961.
- Ø www.alomaliye.com.tr
- Ø www.malihaber.com